

פתח דבר

בחוברת זו מוצג סיכום של עבודת הקבוצה בנושא פיתוח כלכלי וחברתי של החברה הערבית בישראל. הקבוצה פעלה בשנת 2008 במסגרת פרויקט אסטרטגי רחב במכון ון ליר בירושלים, שעניינו קידום החברה הערבית בישראל בתחומים כגון חינוך, החברה האזרחית, מנהיגות ופיתוח חברתי-כלכלי. החוברת היא הרביעית והאחרונה בסדרת חוברות המסכמות את תוצריו של הפרויקט. היא מבוססת על ניירות עבודה שכתבו חברי הקבוצה בתום פעילותה, ומשולבות בה תובנותיהם, עמדותיהם והמלצותיהם. החוברת נפתחת במבוא ובו סקירה קצרה של מצבה החברתי-כלכלי של האוכלוסייה הערבית בישראל. לאחר מכן מפורטות הנחות היסוד שהדריכו את עבודת הקבוצה, ואחר כך מתוארים הסוגיות והתחומים המרכזיים שבהם התמקדה. לבסוף מפורטים המלצות הקבוצה והצעדים המעשיים שהתוותה.

קבוצת העבודה בנושא פיתוח חברתי-כלכלי של החברה הערבית בישראל היא האחרונה בקבוצות שהוקמו במסגרת הפרויקט שעניינו קידום החברה הערבית בישראל. מטרתה היתה להעמיק בניתוח ובהבנה של המכשולים הניצבים בדרכה של האוכלוסייה הערבית ומעכבים את פיתוחה החברתי והכלכלי, ולהציע רעיונות וצעדים יישומיים להתמודדות עמם. הקבוצה מנתה 12 חברים, ופעלה בליווי אקדמי וארגוני של מכון ון ליר בירושלים. כל חברה היו ערבים אזרחי מדינת ישראל. הרכבה המקצועי היה מגוון וכלל אנשי אקדמיה ומחקר, נושאי תפקידים בגופי ממשל ומומחים בארגוני החברה האזרחית העוסקים בסוגיות כלכליות וחברתיות הנוגעות למיעוט הערבי בישראל. פעילות הקבוצה שילבה דיונים פתוחים וכתובת ניירות עבודה (ראו הרשימה בפתח החוברת).

אנו מודים להנהלת מכון ון ליר בירושלים על שתמכה, עודדה והעמידה משאבים שאפשרו את עבודת הקבוצה. תודה גם למגבית היהודית המאוחדת – הפדרציה של ניו-יורק, על תמיכתה המתמשכת בפרויקט; לרב פרופ' נפתלי רוטנברג על עזרתו בליווי עבודתה של הקבוצה; ולגב' שרה סורני, לגב' יונה רצון ולגב' רונית טפיירו ממחלקת הפרסומים במכון ון ליר בירושלים. לבסוף, תודתנו נתונה לגב' אסמהאן מסרי-חרזאללה, רכזת הפרויקט.

ח'אלד אבו-עסבה וליבת אבישי